

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه صنعتی اصفهان
دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

بهبود کارایی الگوریتم یادگیری فدرال برای داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت با در نظر گرفتن میزان شباهت بین شبکه‌های عصبی در دستگاه‌های نهایی

پایان‌نامه کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر - هوش مصنوعی و رباتیکز

علی بزرگزاد

استاد راهنما

دکتر امیر خورسندی

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
سه	فهرست مطالب
۱	چکیده
فصل اول: مقدمه	
۲	۱-۱ شناخت موضوع
۳	۱-۱-۱ یادگیری متمرکز
۳	۱-۱-۲ یادگیری غیر متمرکز
۳	۱-۱-۳ یادگیری توزیع شده
۴	۲-۱ یادگیری فدرال
۵	۳-۱ تاریخچه یادگیری فدرال
۶	۴-۱ کاربرد یادگیری فدرال
۶	۱-۴-۱ یادگیری فدرال در شهر هوشمند
۷	۲-۴-۱ یادگیری فدرال در بیمارستان
۷	۳-۴-۱ یادگیری فدرال در فروشگاه برنامه‌های کاربردی موبایل
۸	۵-۱ دید کلی از روند موضوع و بیان هدف پژوهش
۹	۶-۱ مروری بر روند ارائه مطالب پایان‌نامه
فصل دوم: مفاهیم پایه در یادگیری فدرال	
۱۰	۱-۲ مقدمه
۱۱	۲-۲ ریاضیات پایه در یادگیری فدرال
۱۱	۱-۲-۲ مفاهیم پایه در یادگیری ماشین و یادگیری عمیق
۱۱	۲-۲-۲ فرمول‌های پایه در یادگیری عمیق
۱۱	۳-۲-۲ ارتباط مفاهیم یادگیری عمیق با یادگیری فدرال
۱۱	۴-۲-۲ بیان ریاضی یادگیری فدرال...
۱۱	۳-۲ بیان ریاضی یادگیری فدرال
۱۲	۴-۲ چالش‌های موجود در یادگیری فدرال و نگاه کلی مقالات به آن‌ها
۱۲	۱-۴-۲ تبادل داده
۱۳	۲-۴-۲ ناهمگنی‌های سیستمی

۱۴	ناهمگنی‌های آماری ۳-۴-۲
۱۴	حریم شخصی ۴-۴-۲
۱۵	رویکردهای کلی و پایه‌ای در حل چالش‌ها ۵-۲
۱۵	به‌روزرسانی محلی و میانگین‌گیری در سرور ۱-۵-۲
۱۸	بهینه‌سازی FedProx ۲-۵-۲

فصل سوم: بررسی پیشینه روش‌های حل مشکل ناهمگنی آماری

۱۹	مقدمه ۱-۳
۲۰	نگرش برپایه داده ۲-۳
۲۰	اشتراک‌گذاری داده ۱-۲-۳
۲۱	بهبود داده ۲-۲-۳
۲۳	انتخاب داده ۳-۲-۳
۲۳	نگرش برپایه مدل ۳-۳
۲۳	تجمع و به‌روزرسانی مدل ۱-۳-۳
۲۴	بهینه‌سازی تطبیقی ۲-۳-۳
۲۵	بهینه‌سازی منظم ۳-۳-۳
۲۶	نگرش برپایه چهارچوب ۴-۳
۲۶	خوشه‌بندی مشابهت ۱-۴-۳
۲۷	دانش تقطیر ۲-۴-۳
۲۸	لایه‌های شخصی‌سازی ۳-۴-۳
۲۹	نگرش برپایه الگوریتم ۵-۳
۲۹	فرایادگیری ۱-۵-۳
۲۹	یادگیری چندوظیفه‌ای ۲-۵-۳
۳۰	یادگیری مادام‌العمر ۳-۵-۳
۳۲	مراجع

چکیده

در این چکیده ...

کلمات کلیدی: یادگیری فدرال، یادگیری عمیق،

فصل اول

مقدمه

۱-۱ شناخت موضوع

در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های سریع فناوری و دسترسی آسان به اینترنت باعث شده‌اند که بسیاری از دستگاه‌های اطراف ما به اینترنت متصل شوند. این پدیده که به اینترنت اشیا^۱ معروف است، شامل انواع دستگاه‌ها از جمله دستگاه‌های پوشیدنی^۲، خودروهای خودران، خانه‌های هوشمند^۳ و به ویژه تلفن‌های هوشمند^۴ می‌شود. این دستگاه‌ها به طور چشمگیری زندگی روزمره انسان‌ها را دگرگون کرده‌اند. استفاده از این سیستم‌ها همگی باعث تولید حجم قابل توجهی داده در طول روز می‌شوند که شرکت‌های بزرگ فناوری از این داده‌ها بهره‌برده و با استفاده از آن‌ها اقدام به انواع سرویس‌دهی به کاربران خود می‌نمایند.

با پیشرفت علم هوش مصنوعی و استفاده گسترده از روش‌های یادگیری ماشین، امکان بهره‌برداری بهینه از حجم عظیم داده‌های تولید شده فراهم شده است. این داده‌ها می‌توانند برای اجرای الگوریتم‌های مختلف به منظور دستیابی به اهداف متنوع به کار گرفته شوند. روش‌های متعددی برای مدیریت و اجرای این الگوریتم‌های یادگیری وجود دارد که در ادامه به توضیح هر یک پرداخته خواهد شد.

¹Internet of Things

²Wearable Devices

³Smart Homes

⁴Smart Phones

۱-۱-۱ یادگیری متمرکز

روش یادگیری متمرکز^۱ که در بسیاری از سیستم‌های امروزی به کار می‌رود، به این صورت عمل می‌کند که تمامی گره‌ها^۲ اطلاعات خود را به صورت کامل به سرور دهنده ابری^۳ ارسال می‌کنند. سرور دهنده ابری با دسترسی به تمامی داده‌ها، الگوریتم‌های مورد نظر را اجرا می‌کند [۱]. این روش در شکل ۱-۱ (الف) به تصویر کشیده شده است.

۲-۱-۱ یادگیری غیر متمرکز

در روش یادگیری غیر متمرکز^۴، هر گره به صورت مستقل الگوریتم‌های مورد نظر را اجرا می‌کند. پس از چند مرحله اجرای کد، اطلاعات به‌روز شده را با گره‌های همسایه به اشتراک می‌گذارد. این فرآیند تا زمانی ادامه می‌یابد که تمامی گره‌ها به یک مقدار مشخص همگرا شوند [۲]. این روش در شکل ۱-۱ (ب) نشان داده شده است.

۳-۱-۱ یادگیری توزیع شده

در روش یادگیری توزیع شده^۵، یک هسته مرکزی مسئولیت مدیریت کل سیستم و تمامی داده‌ها را بر عهده دارد. با این حال، به دلیل نیاز به توان پردازشی بالا، این هسته بار پردازشی را بین گره‌های موجود تقسیم می‌کند. در این رویکرد، فرض بر این است که تمامی گره‌ها دارای توان پردازشی یکسانی هستند و داده‌ها به طور مساوی بین گره‌ها توزیع می‌شوند. این روش در شکل ۱-۲ نشان داده شده است.

شکل ۱-۱: (الف) یادگیری متمرکز، (ب) یادگیری غیرمتمرکز [۲].

¹Centralized Learning

²Nodes

³Cloud Server

⁴Decentralized Learning

⁵Distributed Learning

شکل ۱-۲: یادگیری توزیع شده.

۲-۱ یادگیری فدرال

سیستم‌های متمرکز تا پیش از این بیشتر نیازها را برطرف می‌کردند، اما در دنیای امروزی و با افزایش تعداد دستگاه‌های متصل، چالش‌های جدیدی مطرح شده است. هزینه‌های بالای مرتبط با انتقال حجم زیاد داده‌ها از یک جهت، و افزایش نگرانی‌ها درباره امنیت اطلاعات حساس و شخصی از جهت دیگر، محققان را به سمت استفاده از الگوریتم‌های غیرمتمرکز و توزیع‌شده در حوزه یادگیری ماشین سوق داده است. یکی از جدیدترین زیرمجموعه‌های مهم و پرکاربرد روش‌های یادگیری توزیع‌شده، یادگیری فدرال است که بسیار مورد توجه قرار گرفته است.

در روش یادگیری فدرال، برخلاف رویکردهای متمرکز یادگیری ماشین، تجزیه و تحلیل داده‌ها به دستگاه‌های لبه^۱ یا سرویس‌گیرنده‌ها^۲ منتقل می‌شود. این روش، به عنوان یک جایگزین مطلوب برای مدل‌سازی داده‌ها در محیط‌هایی با تعداد زیادی سرویس‌گیرنده معرفی شده است. در این چارچوب، به جای انتقال داده‌های اصلی، پارامترهای مدل‌های محلی در هر مرحله از فرآیند آموزش به سمت سرور منتقل می‌شوند، که این امر توانایی بهبود امنیت و کاهش هزینه‌های ارتباطی را فراهم می‌کند. در شکل ۱-۳ این معماری به نمایش گذاشته شده است. سرور در حقیقت نقش رهبری را ایفا می‌کند و با توجه به نوع داده‌ها، یک مدل شبکه عصبی^۳ ایجاد کرده و آن را به سمت کاربران ارسال می‌کند. در ادامه کاربران با توجه به داده‌های خود شبکه را آموزش می‌دهند و بعد از چند بار تکرار به صورت محلی، وزن‌های به‌روزرسانی شده را به سمت سرور بر می‌گردانند. همان‌طور که در شکل ۱-۳ مشاهده می‌شود، داده‌ها همگی در سمت کاربران قرار گرفته‌اند و به سمت سرور ارسال نمی‌شوند.

^۱Edge Devices

^۲Clients

^۳Neural Network

شکل ۱-۳: یادگیری فدرال [۳].

عدم اجبار در به اشتراک گذاشتن اطلاعات گره‌ها در یادگیری فدرال، کمک شایانی به حفظ حریم شخصی کاربران می‌کند [۴].

۳-۱ تاریخچه یادگیری فدرال

در اوایل فصل بهار سال ۲۰۱۷، محققان گوگل (Google) برای اولین بار موضوع یادگیری فدرال را در یک مطلب کوتاه در وبلاگ هوش مصنوعی خود معرفی کردند. این مطلب با عنوان ”یادگیری فدرال: یادگیری ماشین اشتراکی، بدون نیاز به آموزش متمرکز داده‌ها” منتشر شد [۵]. در این نوشته، به طور مختصر از Google Keyboard یا به اختصار Gboard صحبت شد که با بهره‌گیری از یادگیری فدرال، قابلیت پیش‌بینی و پیشنهاد لغت بعدی به کاربر را دارد. با استفاده از یادگیری فدرال، دیگر نیازی به ارسال داده‌های کاربران به سرور نبود و مدل به صورت محلی به‌روزرسانی می‌شد.

این روش، با بهره‌گیری از اطلاعات بسیار زیاد ذخیره شده در دستگاه‌ها، بدون نیاز به ارسال داده‌های حساس به سرور، به حفظ حریم شخصی کاربران کمک کرده و خدمات بهتری را ارائه می‌دهد. در شکل ۱-۴، نحوه

شکل ۱-۴: استفاده از یادگیری فدرال برای پیش‌بینی کلمه بعدی در Gboard [۶].

استفاده از یادگیری فدرال در این برنامه به نمایش درآمده است.

۴-۱ کاربرد یادگیری فدرال

ارتباطات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به معنای توانایی تبادل داده‌ها و هماهنگی عملکرد بین اجزای مختلف یک سیستم است، به طوری که این اجزا بتوانند به صورت یکپارچه و هماهنگ با یکدیگر کار کنند. فناوری مبتنی بر صنعت ۱۴/۰، این ارتباطات را در انواع سیستم‌ها به طور گسترده‌ای گسترش داده است. این هماهنگی بین نرم‌افزار و سخت‌افزار، به یک پدیده مهم در محیط‌های هوشمند و خودکار تبدیل شده است.

سامانه‌های متمرکز قبلی که تنها مسئول جمع‌آوری، پایش و کنترل شرایط به صورت محلی بودند، اکنون جای خود را به دستگاه‌های هوشمندی داده‌اند که قابلیت پردازش و برنامه‌ریزی داده‌ها را در سطح سیار و سیستمی دارند. علاوه بر این، گسترش ارتباطات مبتنی بر اینترنت، امکان انتقال و تبادل داده‌ها بین سیستم‌های مختلف را فراهم کرده است. این تحولات منجر به کاهش نیاز به تصمیم‌گیری متمرکز و توسعه سیستم‌های کنترل و پایش پیشرفته شده است. این ویژگی‌ها، همراه با حجم روزافزون داده‌ها، یادگیری فدرال را به یکی از بهترین روش‌ها برای توسعه سیستم‌های هوشمند تبدیل کرده است [۷]. در ادامه، سه نمونه از کاربردهای یادگیری فدرال شرح داده خواهد شد.

۱-۴-۱ یادگیری فدرال در شهر هوشمند

در یک شهر هوشمند^۲، اطلاعات جمع‌آوری شده از حسگرهای مختلف مانند داده‌های ترافیک، مصرف انرژی، پسماند شهری و رویدادهای امنیتی، ارزش بالایی دارند و به عنوان منبعی کلیدی برای بهبود عملکرد شهر

^۱Industry 4.0

^۲Smart City

هوشمند و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان محسوب می‌شوند. اما در کنار این مزایا، حفظ حریم شخصی و امنیت اطلاعات شهروندان نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. یادگیری فدرال به عنوان یک رویکرد نوین که مبتنی بر حفظ حریم شخصی است، در این جا به کار گرفته می‌شود.

در یک شهر هوشمند، سازمان‌های مختلف هر کدام اطلاعات خاص خود را دارند، اما این اطلاعات به طور متقابل بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و می‌توانند در مدیریت بهینه شهر نقش مهمی ایفا کنند. یادگیری فدرال با حفظ حریم شخصی کاربران، این امکان را فراهم می‌کند که سازمان‌ها بدون نیاز به اشتراک‌گذاری داده‌های حساس خود با یکدیگر، از داده‌های موجود بهره‌برداری کنند و مدل‌های هوش مصنوعی و الگوریتم‌های بهبود عملکرد شهر هوشمند را توسعه دهند. به عنوان مثال، با استفاده از یادگیری فدرال می‌توان بهبود مدیریت ترافیک، بهینه‌سازی مصرف انرژی، کاهش آلودگی هوا و افزایش امنیت شهری را تحقق بخشید، در حالی که حریم شخصی شهروندان به بهترین نحو ممکن حفظ می‌شود.

۱-۴-۲ یادگیری فدرال در بیمارستان

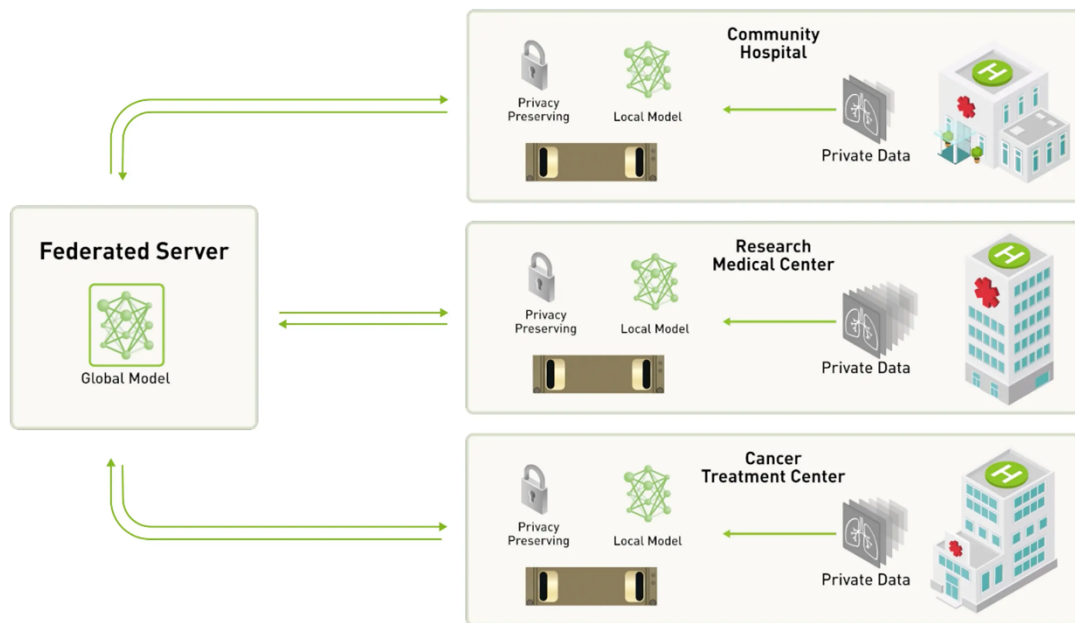
در یک بیمارستان، اطلاعات پزشکی به شدت حساس و مهم هستند و باید به صورت محرمانه نگهداری شوند. با این حال، بهره‌برداری از این داده‌ها برای ارتقاء خدمات بهداشتی و درمانی بسیار ارزشمند است. در این شرایط، یادگیری فدرال می‌تواند نقش مهمی ایفا کند. با استفاده از روش‌های یادگیری فدرال، بیمارستان‌ها می‌توانند از داده‌های پزشکی بیماران خود برای توسعه مدل‌هایی استفاده کنند که به بهبود خدمات، ارتقاء روش‌های تشخیص و درمان بیماری‌ها و افزایش بهره‌وری پزشکان کمک می‌کنند، بدون اینکه نیاز باشد این داده‌ها به طور مستقیم به یک مرکز جمع‌آوری اطلاعات ارسال شوند.

برای مثال، با بهره‌گیری از یادگیری فدرال، مدل‌های هوش مصنوعی می‌توانند روی داده‌های محلی بیماران در هر بیمارستان آموزش داده شوند تا بیماری‌های مختلف را شناسایی و تشخیص دهند و اطلاعات مورد نیاز برای درمان‌های مؤثرتر را فراهم کنند، در حالی که اطلاعات حساس بیماران به طور کامل محافظت می‌شود. در شکل ۱-۵ یک نمونه استفاده از یادگیری فدرال در بیمارستان‌ها به نمایش درآمده است.

۱-۴-۳ یادگیری فدرال در فروشگاه برنامه‌های کاربردی موبایل

یک فروشگاه برنامه‌های کاربردی^۱ موبایل را در نظر بگیرید که به کاربران امکان دریافت و نصب برنامه‌های مختلف را می‌دهد. این فروشگاه می‌خواهد با استفاده از داده‌های کاربران خود، الگوریتمی توسعه دهد که بتواند به طور دقیق‌تری برنامه‌های مورد علاقه کاربران را پیشنهاد دهد. اگر این فروشگاه از روش‌های متمرکز استفاده

^۱ App Store

شکل ۱-۵: یادگیری فدرال در بیمارستان [۸].

کند، باید داده‌های حساس و شخصی کاربران را جمع‌آوری و تحلیل کند، که این موضوع می‌تواند نگرانی‌های جدی در مورد حریم خصوصی کاربران ایجاد کند و غیر عملی باشد. با استفاده از یادگیری فدرال، این فروشگاه می‌تواند الگوریتم خود را بر روی داده‌های محلی هر کاربر اجرا کند. به این ترتیب، هیچ داده حساسی به یک مرکز جمع‌آوری داده‌ها ارسال نمی‌شود و حریم خصوصی کاربران حفظ می‌شود. به عنوان مثال، اگر یک کاربر به برنامه‌های موسیقی علاقه‌مند باشد، الگوریتم محلی در تلفن هوشمند او می‌تواند این الگورا شناسایی کند و پیشنهادات مربوط به برنامه‌های موسیقی را ارائه دهد، بدون این‌که نیاز به ارسال داده‌های شخصی و حساس او به سرور شرکت باشد.

۵-۱ دید کلی از روند موضوع و بیان هدف پژوهش

تکمیل این بخش پس از رسیدن به ساختار کلی پایان‌نامه (چون ممکنه در ادامه تغییر کنه)

چند جمله کلیدی:

به دلیل پراکندگی همگرایی به کندی صورت می‌گیرد

روش جابجایی وزن‌ها بین کاربران نهایی در طول فرایند

چرا جابجایی تصادفی، جابجایی هوشمند بر اساس میزان شباهت

۱-۶ مروی بر روند ارائه مطالب پایان نامه

تست

فصل دوم

مفاهیم پایه در یادگیری فدرال

۱-۲ مقدمه

توزیع داده‌ها بین کاربران در یادگیری فدرال ممکن است با چالش‌ها و مشکلات گوناگونی روبرو شود. یکی از مشکلات اساسی، اختلافات و ناسازگاری‌هایی است که ممکن است در فرآیند آموزش میان کاربران یا دستگاه‌های مختلف پدید آید. اگر این چالش‌ها پیش از آغاز فرآیند مدل‌سازی به درستی شناسایی نشده و راه‌حل‌های مناسبی برای آن‌ها اتخاذ نشود، مدل نهایی احتمالاً با مشکلاتی همچون کاهش دقت و عملکرد روبرو خواهد شد. این مسئله یکی از بزرگترین موانع در مسیر یادگیری فدرال است و نیازمند دقت و استفاده از روش‌های خلاقانه برای حل آن است.

در این فصل، ابتدا به بررسی چالش‌های موجود در یادگیری فدرال پرداخته خواهد شد و سپس دیدگاه‌های مقالات علمی در مورد هر یک از این چالش‌ها به صورت کلی بررسی می‌شود. در ادامه، بیان ریاضی یادگیری فدرال توضیح داده می‌شود و نهایتاً به رویکردهای کلی و اساسی برای حل این چالش‌ها اشاره خواهد شد.

۲-۲ ریاضیات پایه در یادگیری فدرال

برای تشریح ریاضیات پایه در یادگیری فدرال، ابتدا لازم است تا مفاهیم اساسی یادگیری ماشین و یادگیری عمیق را بررسی کنیم و فرمول‌های اصلی مرتبط با آن‌ها را بیان کنیم. پس از این مقدمه، با مرتبط کردن این اصول به یادگیری فدرال، می‌توانیم به طور دقیق ریاضیات اولیه در یادگیری فدرال را توضیح دهیم و نشان دهیم که چگونه این مفاهیم در این حوزه خاص به کار گرفته می‌شوند.

- ۱-۲-۲ مفاهیم پایه در یادگیری ماشین و یادگیری عمیق
- ۲-۲-۲ فرمول‌های پایه در یادگیری عمیق
- ۳-۲-۲ ارتباط مفاهیم یادگیری عمیق با یادگیری فدرال
- ۴-۲-۲ بیان ریاضی یادگیری فدرال...
- ۳-۲ بیان ریاضی یادگیری فدرال

برای ورود به مباحث ریاضی پایه در یادگیری فدرال، ابتدا باید به تعریف دقیق مسئله بهینه‌سازی مرکزی بپردازیم که در این حوزه مطرح می‌شود. در یادگیری فدرال، هدف اصلی یافتن مجموعه‌ای از پارامترهای مدل است که عملکرد کلی مدل را بر روی داده‌های توزیع شده بین تعداد زیادی دستگاه بهینه کند. هر دستگاه دارای داده‌های محلی است و یک تابع هزینه محلی بر اساس این داده‌ها برای آن دستگاه تعریف می‌شود. مسئله بهینه‌سازی کلی در یادگیری فدرال به دنبال کمینه کردن مجموع وزنی این توابع هزینه محلی است تا یک مدل جامع و یکپارچه حاصل شود.

ما یک طرح به‌روزرسانی همزمان را فرض می‌کنیم که به صورت دوره‌های ارتباطی پیش می‌رود. یک مجموعه ثابت از K مشتری وجود دارد که هر کدام یک مجموعه داده محلی ثابت دارند. در ابتدای هر دوره، یک کسر تصادفی C از مشتری‌ها انتخاب می‌شوند و سرور وضعیت فعلی پارامترهای مدل جهانی را به هر یک از این مشتری‌ها ارسال می‌کند. هر مشتری انتخاب شده سپس بر اساس وضعیت جهانی و مجموعه داده محلی خود محاسبات محلی را انجام می‌دهد و یک به‌روزرسانی به سرور ارسال می‌کند. سپس سرور این به‌روزرسانی‌ها را به وضعیت جهانی خود اعمال می‌کند و این فرآیند تکرار می‌شود [۱۵].

در حالی که ما بر اهداف شبکه عصبی غیرمحدب^۱ تمرکز داریم، الگوریتمی که بررسی می‌کنیم قابل اعمال به هر هدف مجموع-متناهی^۲ به صورت زیر است.

$$\min_{w \in \mathbb{R}^d} f(w) \quad \text{where} \quad f(w) \stackrel{\text{def}}{=} \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n f_i(w) \quad (1-2)$$

برای یک مسئله یادگیری ماشین، معمولاً $f_i(w) = \ell(x_i, y_i; w)$ در نظر گرفته می‌شود، به این معنی که این

¹Non-Convex

²Finite-Sum

تابع نشان‌دهنده‌ی خطای پیش‌بینی بر روی نمونه (x_i, y_i) با استفاده از پارامترهای مدل w است. فرض می‌کنیم که داده‌ها بین K مشتری تقسیم شده‌اند، که در آن \mathcal{P}_k مجموعه‌ای از نقاط داده مربوط به مشتری k است و $n_k = |\mathcal{P}_k|$ تعداد این نقاط داده را نشان می‌دهد. بنابراین، می‌توانیم فرمول ۱-۲ را به صورت زیر بازنویسی کنیم:

$$f(w) = \sum_{k=1}^K \frac{n_k}{n} F_k(w) \quad \text{where} \quad F_k(w) = \frac{1}{n_k} \sum_{i \in \mathcal{P}_k} f_i(w) \quad (2-2)$$

اگر مجموعه \mathcal{P}_k با توزیع یکنواخت تصادفی از مثال‌های آموزشی بین مشتری‌ها تشکیل شده باشد، در آن صورت $\mathbb{E}_{\mathcal{P}_k} [F_k(w)] = f(w)$ خواهد بود، که در اینجا امید ریاضی بر روی مجموعه مثال‌های اختصاص داده شده به یک مشتری ثابت گرفته می‌شود. این همان فرض IID (استقلال و توزیع یکسان) است که عموماً توسط الگوریتم‌های بهینه‌سازی توزیع‌شده استفاده می‌شود، در این‌جا ما حالتی را که این فرض برقرار نیست (یعنی F_k می‌تواند تقریباً به هر میزانی از f فاصله داشته باشد) به عنوان حالت Non-IID (غیرمستقل و غیریکنواخت) می‌شناسیم [۱۵].

۴-۲ چالش‌های موجود در یادگیری فدرال و نگاه کلی مقالات به آن‌ها

با وجود مزایای فراوان در مقایسه با روش‌های سنتی یادگیری ماشین، یادگیری فدرال به دلیل ساختار شبکه‌ای خود با چالش‌های متعددی مواجه است. در ادامه به بررسی چالش‌های اصلی یادگیری فدرال و دیدگاه کلی مقالات در مورد آن‌ها خواهیم پرداخت.

۴-۲-۱ تبادل داده

تبادل داده بین سرور و کاربران به دلیل مشکلات پهنای باند و ارتباطات شبکه‌ای اصولاً کار پر هزینه‌ای می‌باشد. یکی از دلایل اصلی پرهزینه بودن این ارتباطات، حجم بالای داده‌هایی است که باید بین دستگاه‌های کاربری و سرور منتقل شوند. معمولاً مشکلات ارتباطی به انتقال‌های بسیار زیاد به‌روزرسانی‌های مدل بین گره‌های محاسباتی نسبت داده می‌شود. با افزایش تعداد پارامترها در مدل‌های پیشرفته، اندازه این مدل‌ها نیز به طور متناسب بزرگ می‌شود [۹].

از سوی دیگر، تعداد زیادی از دستگاه‌های کاربران نهایی در فرآیند آموزش مدل‌ها مشارکت دارند که این امر می‌تواند هزینه‌های ارتباطی را به طور قابل توجهی افزایش دهد. همچنین، به دلیل مشکلات ارتباطی، در بسیاری از مواقع همه دستگاه‌ها در هر چرخه از فرآیند آموزش شرکت نمی‌کنند که این مسئله نیز باعث افزایش هزینه‌ها و پیچیدگی‌های مرتبط با انتقال داده‌ها می‌شود.

استفاده از فشرده‌سازی داده‌ها می‌تواند هزینه‌های ارتباطی را به میزان قابل توجهی کاهش دهد. برای مدیریت هزینه‌های بالای ارتباطات در فرآیند یادگیری فدرال، روش‌هایی مورد بررسی قرار گرفته‌اند که بر فشرده‌سازی داده‌های ارسالی از دستگاه‌های نهایی به سرور مرکزی تمرکز دارند. این تکنیک‌ها با کاهش حجم اطلاعات ارسالی، به کاهش هزینه‌های ارتباطی کمک می‌کنند [۱۰].

روشی به نام PCFL^۱ وجود دارد که از نظر ارتباطی بسیار کارآمد است و شامل سه عنصر اصلی می‌باشد. این عناصر شامل فشرده‌سازی دوطرفه، فشرده‌سازی مکانی وزن‌ها و یک پروتکل پیشرفته برای حفظ حریم خصوصی داده‌ها هستند. فشرده‌سازی دوطرفه، داده‌ها را در دو مرحله، هم قبل از ارسال از دستگاه‌های نهایی به سرور و هم هنگام ارسال نتایج به‌روزرسانی‌شده از سرور به دستگاه‌ها، فشرده می‌کند تا حجم داده‌های انتقالی کاهش یابد. فشرده‌سازی مکانی وزن‌ها نیز با فشرده کردن وزن‌های مدل، حجم انتقال را کاهش داده و کارایی ارتباطات را بهبود می‌بخشد. پروتکل حفظ حریم خصوصی داده‌ها نیز امنیت اطلاعات کاربران را در طول فرآیند یادگیری فدرال تضمین می‌کند. این سه عنصر با همکاری هم، موجب کاهش هزینه‌های ارتباطی و بهبود کارایی در روش PCFL می‌شوند [۱۱].

۲-۴-۲ ناهمگنی‌های سیستمی^۲

در دنیای یادگیری فدرال، دستگاه‌ها از نظر حافظه، توان محاسباتی و ارتباطات بسیار با یکدیگر متفاوت هستند. این تفاوت‌ها ممکن است از اختلافاتی مانند تفاوت در پردازنده، نوع حافظه، نوع اتصال شبکه و نیاز به انرژی ناشی شود. محدودیت‌های موجود در شبکه و سیستمی می‌توانند باعث ایجاد وضعیت‌هایی شوند که برخی از دستگاه‌ها در یک زمان معین در دسترس نباشند. برای مثال، اگر تعداد زیادی دستگاه همزمان درخواست ارسال داشته باشند، ممکن است برخی از آن‌ها به دلیل پهنای باند محدود یا محدودیت‌های سخت‌افزاری، قادر به ارسال درخواست نشوند. همچنین، ممکن است یک دستگاه فعال، به دلیل مشکلاتی مانند اختلالات در شبکه یا مصرف اضافی انرژی، از فرآیند یادگیری خارج شود.

این تفاوت‌های سیستمی، یکی از چالش‌های یادگیری فدرال محسوب می‌شوند و می‌توانند باعث افزایش تأخیر و ایجاد اشکالات در سیستم شوند. بنابراین، برای رفع این مشکلات، روش‌های یادگیری فدرال باید توانایی پیش‌بینی دقیق تعداد دستگاه‌هایی که در هر فرآیند شرکت می‌کنند را داشته باشند. همچنین، باید بتوانند در برابر دستگاه‌هایی که در حین عملیات دچار مشکل شده و از دسترس خارج می‌شوند، مقاومتی مناسب داشته باشند [۶].

¹Privacy Communication efficient Federated Learning

²Systems Heterogeneity

برای مقابله با ناهمگنی سیستمی، روشی تحت عنوان تعادل در به‌روزرسانی مدل مطرح شده است. در این روش، وزن‌دهی به نمونه‌ها بر اساس میزان نیاز به آموزش در هر دستگاه صورت می‌گیرد. این کار باعث می‌شود که دستگاه‌های با حجم داده کمتر، وزن بیشتری در به‌روزرسانی مدل داشته باشند [۱۲]. در رویکرد دیگری به نام یادگیری فعال، دستگاه‌هایی که داده‌های خود را به سرور ارسال می‌کنند، فعالیت خود را به نحوی تنظیم می‌کنند که مدل از داده‌های مهم‌تر و کمتر دیده شده بیشتر یاد می‌گیرد. این روش می‌تواند به تعادل در آموزش مدل کمک کند و از ناهمگنی سیستمی جلوگیری کند [۱۰].

۲-۴-۳ ناهمگنی‌های آماری^۱

روش‌های مختلفی برای تولید و جمع‌آوری داده‌ها بین دستگاه‌ها وجود دارد. این داده‌ها معمولاً به صورت مستقل از هم تولید نمی‌شوند و بین آن‌ها ارتباطات و پیوندهایی وجود دارد. چنین الگویی از تولید داده با فرضیات استقلال و توزیع یکنواخت داده‌ها^۲ (IID) در مسائل بهینه‌سازی در تضاد است، که منجر به پیچیدگی‌هایی در فرآیند مدل‌سازی، تحلیل نظری و ارزیابی عملکرد می‌شود. بنابراین، با وجود هدف نهایی که یادگیری یک مدل جامع و یکپارچه است، روش‌های جایگزین مانند یادگیری چندوظیفه‌ای^۳ و فرایادگیری^۴ به عنوان راه‌حل‌های ممکن مطرح شده‌اند [۶].

یک روش برای حل مشکل ناهمگنی آماری در یادگیری فدرال استفاده از رویکرد ترکیبی یا ترکیب روش‌های یادگیری محلی است. در این رویکرد، به جای استفاده از یک الگوریتم یادگیری مشترک برای تمام دستگاه‌ها، از چندین الگوریتم یادگیری محلی با تنوع مدل‌ها و تنظیمات مختلف استفاده می‌شود. سپس، اطلاعات مدل‌های محلی روی سرور یا گره مرکزی جمع‌آوری می‌شود و با استفاده از ترکیب این اطلاعات، یک مدل یادگیری مشترک به‌روزرسانی خواهد شد [۱۲].

۲-۴-۴ حریم شخصی

اگرچه حفظ حریم شخصی یک مزیت مهم در یادگیری فدرال به شمار می‌رود، اما در صورت عدم کنترل مناسب می‌تواند به یک چالش تبدیل شود. یکی از چالش‌های اساسی در این زمینه، نگهداری حریم خصوصی است که به دلیل قرار گرفتن داده‌های حساس و شخصی در اختیار بخش‌های مختلف شبکه، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. در این روش، دستگاه‌های محلی داده‌های کاربران را جمع‌آوری و به سرور ارسال می‌کنند تا مدل‌های یادگیری مشترک به‌روزرسانی شوند. این ارتباطات می‌توانند شامل اطلاعات حساسی باشند که امکان شناسایی افراد یا

¹Statistical Heterogeneity

²Independent and Identically Distributed

³Multi-Tasking

⁴Meta Learning

فرآیندهای حیاتی آن‌ها را فراهم می‌کنند.

یکی از مشکلات کلیدی اینجاست که حتی با استفاده از روش‌های رمزنگاری و امنیتی، ممکن است اطلاعات خاصی همچنان به سرور ارسال شوند که می‌تواند حریم خصوصی را نقض کند. به‌ویژه، اگر داده‌های حساس مانند اطلاعات هویتی به صورت رمزگذاری نشده انتقال یابند، امنیت حریم خصوصی کاربران به خطر می‌افتد. روش حفظ حریم خصوصی تفاضلی^۱ با افزودن نویز به نتایج محاسبات یا به داده‌های ورودی، اطمینان حاصل می‌کند که حضور یا عدم حضور یک نمونه داده خاص در مجموعه داده‌ها، تأثیر قابل توجهی بر خروجی محاسبات نداشته باشد. این روش به ویژه برای حفظ حریم خصوصی در یادگیری فدرال مفید است زیرا از افشای اطلاعات حساس از طریق پارامترهای مدل جلوگیری می‌کند [۱۳].

رویکرد رمزنگاری هم‌شکل^۲ امکان محاسبه روی داده‌های رمزنگاری شده را بدون نیاز به رمزگشایی آن‌ها فراهم می‌کند. این تکنیک به ویژه در یادگیری فدرال برای حفظ حریم خصوصی داده‌ها در حین انجام محاسبات مفید است زیرا نیاز به تغییر ماهیت داده نبوده و چون جابجایی در یادگیری فدرال بسیار زیاد رخ می‌دهد، این روش بسیار کارا خواهد بود [۱۴].

۲-۵ رویکردهای کلی و پایه‌ای در حل چالش‌ها

روش‌های بهینه‌سازی توزیع‌شده معمولاً برای حل مسائل بهینه‌سازی در سیستم‌هایی با شبکه‌های محاسباتی بزرگ و توزیع‌شده استفاده می‌شوند. این روش‌ها بر مبنای تقسیم مسئله بهینه‌سازی به زیرمسائل کوچک‌تر و حل آن‌ها در گره‌های مختلف شبکه استوارند. در این روش‌ها، اغلب فرض می‌شود که داده‌ها به صورت همگن و یکپارچه در سراسر شبکه توزیع شده‌اند و گره‌ها می‌توانند به راحتی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند.

فرضیات مطرح شده در یادگیری فدرال به ندرت برقرار است، زیرا در یادگیری فدرال داده‌ها به صورت محلی و ناهمگن در دستگاه‌های مختلف قرار دارند و ارتباطات بین دستگاه‌ها ممکن است محدود و نامنظم باشد. بنابراین روش‌ها و رویکردهای لازم جهت حل این چالش‌ها متفاوت از مسائل بهینه‌سازی توزیع شده هستند. حال سعی می‌کنیم دو رویکرد پایه‌ای برای مسائل یادگیری فدرال را مطرح نماییم.

۲-۵-۱ به‌روزرسانی محلی و میانگین‌گیری در سرور

یکی از روش‌های اصلی و پرکاربرد در یادگیری فدرال روش میانگین‌گیری فدرال^۳ (FedAvg) است که توسط محققان گوگل در سال ۲۰۱۷ معرفی شد. این الگوریتم به منظور بهینه‌سازی مدل‌های یادگیری ماشین در یک

^۱Differential Privacy

^۲Homomorphic Encryption

^۳Federated Averaging

محیط توزیع شده طراحی شده است، جایی که داده‌ها به صورت محلی در دستگاه‌های کاربران باقی می‌مانند و تنها به‌روزرسانی‌های مدل به اشتراک گذاشته می‌شوند. رویکرد اصلی FedAvg بر مبنای ترکیب به‌روزرسانی‌های محلی از دستگاه‌های مختلف به یک مدل جهانی استوار است.

یکی از مزایای اصلی FedAvg این است که به طور موثری با چالش ناهمگنی داده‌ها مقابله می‌کند. در یادگیری فدرال، داده‌های موجود در دستگاه‌های مختلف ممکن است توزیع‌های متفاوتی داشته باشند. این ناهمگنی می‌تواند به دلیل تفاوت در رفتار کاربران یا حتی محیط‌های مختلف جمع‌آوری داده باشد. میانگین‌گیری وزنی در FedAvg به مدل کمک می‌کند تا به‌روزرسانی‌های مختلف را به گونه‌ای ترکیب کند که این ناهمگنی‌ها را در نظر بگیرد. به عبارت دیگر، اگر یک دستگاه داده‌های بیشتری داشته باشد، تأثیر بیشتری بر مدل نهایی خواهد داشت. این رویکرد باعث می‌شود که مدل فدرال به تعادل بهتری در یادگیری از داده‌های ناهمگن برسد و کارایی بالاتری داشته باشد. این ویژگی به خصوص در کاربردهایی که کاربران متنوع و داده‌های متنوعی دارند، بسیار مفید است و می‌تواند به بهبود عملکرد مدل در شرایط واقعی کمک کند.

علاوه بر این، FedAvg به کاهش نیاز به ارتباطات مکرر بین دستگاه‌ها و سرور مرکزی کمک می‌کند. در بسیاری از روش‌های بهینه‌سازی توزیع شده، نیاز است که دستگاه‌ها به طور مکرر با سرور مرکزی ارتباط برقرار کنند تا به‌روزرسانی‌های خود را ارسال کنند. اما در FedAvg دستگاه‌ها می‌توانند چندین مرحله از بهینه‌سازی را به صورت محلی انجام دهند و سپس تنها به‌روزرسانی نهایی را ارسال کنند. این کاهش در نیاز به ارتباطات نه تنها باعث کاهش پهنای باند مورد نیاز می‌شود، بلکه به حفظ حریم خصوصی کاربران نیز کمک می‌کند، زیرا داده‌ها هرگز از دستگاه‌های محلی خارج نمی‌شوند. بررسی‌ها نشان داده‌اند که متناسب با اندازه داده‌ها پس از رسیدن به تعداد معینی از گره‌ها، اضافه کردن گره‌های بیشتر تأثیری در کاهش هزینه‌های ارتباطی نخواهد داشت. در چنین شرایطی، تمرکز بر افزایش توان محاسباتی محلی یا تعداد مراحل آموزش محلی می‌تواند موجب تسریع فرایند آموزش شود [۱۵].

موفقیت‌های اخیر در کاربردهای یادگیری عمیق تقریباً به‌طور انحصاری به استفاده از انواع الگوریتم نزول گرادیان تصادفی^۱ (SGD) برای بهینه‌سازی متکی بوده‌اند. در واقع، بسیاری از پیشرفت‌ها به تنظیم مدل و بهینه‌سازی تابع خطا با روش‌های ساده گرادیان مربوط می‌شود. بنابراین، طبیعی است که ما الگوریتم‌های بهینه‌سازی فدرال را با شروع از SGD بسازیم.

الگوریتم SGD می‌تواند به سادگی در بهینه‌سازی فدرال استفاده شود، به این صورت که در هر دور ارتباط، گرادیان‌ها بر اساس داده‌های یک مشتری تصادفی انتخاب شده، محاسبه شوند. این رویکرد از نظر محاسباتی

^۱ Stochastic Gradient Descent

کارآمد است، اما نیازمند تعداد بسیار زیادی از دوره‌های آموزش برای تولید مدل‌های خوب است. برای مثال حتی با استفاده از رویکرد پیشرفته‌ای مانند نرمال‌سازی دسته‌ای^۱، برای آموزش دیتاست معروف MNIST (دیتاستی جهت دسته‌بندی اعداد دستنویس بین صفر تا نه) با دسته‌های کوچکی به اندازه ۶۰ به ۵۰۰۰۰ دور آموزش جهت رسیدن به مدل مطلوب نیاز می‌باشد [۱۶].

در تنظیمات فدرال، مشارکت تعداد زیادتری از مشتریان هزینه‌ای آنچنان بیشتری در زمان واقعی ندارد زیرا همه کاربران می‌توانند به صورت همزمان اقدام به آموزش مدل محلی کنند، بنابراین برای خط مبنای خود از SGD همزمان با دسته‌های بزرگ استفاده می‌کنیم. برای اعمال این رویکرد در تنظیمات فدرال، ما در هر دور یک کسر C از مشتریان را انتخاب می‌کنیم و گرادیان خطا روی تمام داده‌های نگهداری شده توسط این مشتریان را محاسبه می‌کنیم. بنابراین C اندازه دسته کلی را کنترل می‌کند، به‌طوری که $C = 1$ معادل با نزول گرادیان یک دسته کامل است. حال این الگوریتم خط مبنا را FederatedSGD یا FedSGD می‌نامیم.

یک پیاده‌سازی معمول از FedSGD با $C = 1$ و نرخ یادگیری ثابت η به این صورت است که هر گره k ، گرادیان $g_k = \nabla F_k(w_t)$ که میانگین گرادیان روی داده‌های محلی در مدل فعلی w_t است را محاسبه می‌کند و سرور مرکزی این گرادیان‌ها را جمع‌آوری کرده و به‌روزرسانی $w_{t+1} \leftarrow w_t - \eta \sum_{k=1}^K \frac{n_k}{n} g_k$ را انجام می‌دهد، در حالی که $\sum_{k=1}^K \frac{n_k}{n} g_k = \nabla f(w_t)$ خواهد بود. یک به‌روزرسانی معادل به این صورت است که برای هر گره عبارت $\forall k, w_{t+1}^k \leftarrow w_t - \eta g_k$ محاسبه و سپس $w_{t+1} \leftarrow \sum_{k=1}^K \frac{n_k}{n} w_{t+1}^k$ انجام شود.

در نتیجه، هر گره به صورت محلی یک گام گرادیان نزولی را روی مدل فعلی با استفاده از داده‌های محلی خود طی می‌کند و سپس سرور میانگین وزنی مدل‌های حاصل را محاسبه می‌کند. وقتی که الگوریتم به این صورت نوشته شود، می‌توانیم با تکرار به‌روزرسانی محلی $w^k \leftarrow w^k - \eta \nabla F_k(w^k)$ ، چندین بار قبل از مرحله میانگین‌گیری، محاسبات بیشتری به هر گره اضافه کنیم. در نهایت این رویکرد جدید را FederatedAveraging (FedAvg) می‌نامیم.

میزان محاسبات توسط سه پارامتر کلیدی کنترل می‌شود: C ، کسر گره‌هایی که در هر مرحله محاسبات انجام می‌دهند؛ E ، تعداد مراحل آموزشی که هر گره در هر دور روی مجموعه داده محلی خود انجام می‌دهد؛ و B ، اندازه دسته محلی که برای به‌روزرسانی‌های هر گره استفاده می‌شود. در اینجا $B = \infty$ را می‌نویسیم تا نشان دهیم که کل مجموعه داده محلی به عنوان یک دسته واحد در نظر گرفته می‌شود. بنابراین، به عنوان یک نمونه از این الگوریتم گسترده شده جدید، می‌توانیم $B = \infty$ و $E = 1$ را انتخاب کنیم که در این حالت دقیقاً با FedSGD برابر خواهد شد. همچنین برای یک گره با n_k نمونه محلی، تعداد به‌روزرسانی‌های محلی در هر دور

^۱Batch Normalization

با $u_k = E \frac{n_k}{B}$ نمایش داده می‌شود [۱۵].

۲-۵-۲ بهینه‌سازی FedProx

روش FedProx به بررسی چالش‌های یادگیری فدرال در بسترهای ناهمگن می‌پردازد. این روش با ایجاد تغییرات جزئی در روش موجود FedAvg، به بهبود پایداری و دقت در شبکه‌های ناهمگن کمک می‌کند. این تغییرات شامل اضافه کردن یک عبارت نزدیک مبدا^۱ به تابع هدف است که به صورت اصولی به سرور کمک می‌کند تا ناهمگنی را مدیریت کند.

فرمول هدف FedProx به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$\min_w f(w) = \min_w \sum_{k=1}^K \frac{n_k}{n} \left(F_k(w) + \frac{\mu}{2} \|w^t - w_k^t\|^2 \right) \quad (۳-۲)$$

در فرمول ۲-۳ بخش $\frac{\mu}{2} \|w^t - w_k^t\|^2$ ، همان عبارت نزدیک مبدا است که به تابع هدف اضافه شده است. همچنین μ ، یک پارامتر تنظیم برای این عبارت به حساب می‌آید و در نهایت وزن‌های مدل محلی دستگاه k در تکرار t است.

حال با توجه به فرمول ۲-۳، به‌روزرسانی وزن‌ها به شکل زیر تغییر پیدا خواهد کرد و بخش $\mu(w^t - w_k^t)$ ، گرادیان عبارت نزدیک مبدا است.

$$w^{t+1} = w^t - \eta(\nabla F_k(w^t) + \mu(w^t - w_k^t))$$

بنابراین، به‌روزرسانی‌های محلی در هر گام با به‌روزرسانی سراسری مرحله قبل مرتبط هستند. عبارت نزدیک مبدا به عنوان یک مکانیزم منظم‌کننده^۲ عمل می‌کند که تفاوت‌های بین وزن‌های جهانی w و وزن‌های محلی w_k^t را کاهش می‌دهد. این ترم به کاهش تأثیرات منفی ناهمگنی سیستم‌ها و داده‌ها کمک می‌کند و باعث پایداری بیشتر در فرآیند همگرایی می‌شود [۱۷].

^۱Proximal Term

^۲Regularization

فصل سوم

بررسی پیشینه روش‌های حل مشکل ناهمگنی آماری

۳-۱ مقدمه

همان‌طور که در فصل گذشته اشاره شد، یکی از مهم‌ترین مشکلات در حوزه یادگیری فدرال، مسئله داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت (non-IID) است که منجر به بروز چالش‌ها و ناهمگنی‌های آماری می‌شود. این مشکل باعث می‌شود که مدل‌های یادگیری نتوانند به خوبی از داده‌های توزیع شده استفاده کنند و کارایی مطلوبی داشته باشند. به دلیل اهمیت بالای این موضوع، محققان بسیاری تلاش‌های گسترده‌ای برای حل این مشکل انجام داده‌اند.

مبحث اصلی این پایان‌نامه نیز به طور دقیق به همین مسئله اشاره دارد و به دنبال یافتن راه‌حلی مؤثر برای مقابله با داده‌های non-IID است. در ادامه، به صورت خلاصه به بررسی راه‌حل‌هایی که تاکنون برای حل این مشکل مطرح شده‌اند، خواهیم پرداخت تا تصویر جامعی از تلاش‌های انجام شده در این زمینه ارائه دهیم. همچنین باید توجه داشت که هر یک از این راه‌حل‌ها نقاط قوت و ضعف خاص خود را دارند و بسته به شرایط و نوع داده‌ها، می‌توانند نتایج متفاوتی را به همراه داشته باشند. بررسی دقیق این راه‌حل‌ها و ارزیابی کارایی آن‌ها می‌تواند به بهبود سیستم‌های یادگیری فدرال و غلبه بر مشکلات مرتبط با داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت کمک شایانی کند.

۲-۳ نگرش برپایه داده

۱-۲-۳ اشتراک‌گذاری داده

مشکل اصلی الگوریتم FedAvg در مواجهه با داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت، تفاوت وزن‌های اولیه در شروع فرآیند آموزش است. این تفاوت‌ها می‌توانند باعث شوند که مدل‌های محلی در هر گره به طور قابل توجهی متفاوت از یکدیگر باشند، که در نتیجه منجر به مشکلات همگرایی و کاهش کارایی مدل نهایی می‌شود.

برای رفع این مشکل، روشی پیشنهاد شده است که در آن ابتدا سرور مرکزی مقدار کمی از داده‌ها را به صورت محلی آموزش می‌دهد. در این مرحله، سرور مرکزی با استفاده از این داده‌ها، یک مدل اولیه را آموزش داده و وزن‌های اولیه آن را تنظیم می‌کند. سپس، این وزن‌های اولیه به همراه داده‌های آموزش دیده شده به تمامی کاربران ارسال می‌شود. این اقدام باعث می‌شود که تمام کاربران در ابتدای فرآیند آموزش با مجموعه‌ای از داده‌های مشترک و وزن‌های اولیه مشابه روبه‌رو شوند.

نقطه قوت این روش در این است که به دلیل انجام این عملیات تنها در آغاز فرآیند آموزش، هزینه زیادی به شبکه تحمیل نمی‌شود. در واقع، انتقال داده‌ها و وزن‌ها فقط در ابتدا انجام شده و پس از آن کاربران به صورت مستقل به آموزش مدل‌های محلی خود ادامه می‌دهند. این اقدام منجر به کاهش اختلافات ناشی از ناهمگنی داده‌ها شده و فرآیند همگرایی مدل نهایی سریع‌تر و با دقت بیشتری انجام می‌شود [۱۸].

در شکل ۳-۱، نحوه اجرای این روش و مراحل مختلف آن به تصویر کشیده شده است. این تصویر نشان می‌دهد که چگونه سرور مرکزی ابتدا داده‌های کمی را آموزش می‌دهد، وزن‌های اولیه را تنظیم می‌کند و سپس این وزن‌ها و داده‌ها را به کاربران ارسال می‌کند تا فرآیند آموزش محلی با یک نقطه شروع مشترک برای همه کاربران آغاز شود.

یکی دیگر از روش‌های مطرح شده در زمینه یادگیری فدرال به این صورت است که کاربران بتوانند نتایج آموزش تعدادی داده اشتراکی را با یکدیگر به اشتراک بگذارند و از نتایج دیگر کاربران بر روی این داده‌های اشتراکی مطلع شوند. در این روش، کاربران نتایج به‌دست آمده از آموزش داده‌های مشترک را با هم مبادله می‌کنند، که این کار منجر به بهبود عملکرد مدل‌های محلی و در نهایت مدل سراسری می‌شود [۱۹].

براساس بررسی‌های انجام شده، مثلاً در مجموعه داده CIFAR-10، اگر حدود ۵ درصد از داده‌ها به صورت اشتراکی در اختیار کاربران قرار گیرد، دقت مدل تا حدود ۳۰ درصد افزایش خواهد یافت. این افزایش دقت به دلیل همگرایی بهتر مدل‌ها و کاهش تفاوت‌های آماری بین داده‌های محلی است. به عبارتی دیگر، این روش کمک می‌کند که مدل‌ها با یکدیگر هماهنگ‌تر شوند و نتایج دقیق‌تری ارائه دهند.

با این حال، باید توجه داشت که اشتراک‌گذاری داده‌ها بین کاربران می‌تواند مسائل حریم شخصی را به

شکل ۳-۱: نمایش نحوه به اشتراک گذاری داده [۱۸].

همراه داشته باشد. به عبارت دیگر، هنگامی که داده‌های اشتراکی بین کاربران مبادله می‌شود، احتمال نقض حریم شخصی کاربران افزایش می‌یابد. بنابراین، هنگام پیاده‌سازی این روش، ضروری است که اقدامات لازم برای حفظ حریم شخصی کاربران به طور جدی مد نظر قرار گیرد. این اقدامات می‌تواند شامل استفاده از تکنیک‌های رمزنگاری، ناشناس‌سازی داده‌ها، یا روش‌های دیگر برای محافظت از اطلاعات حساس کاربران باشد [۳].

در نهایت، روش به اشتراک‌گذاری داده‌ها بین کاربران، اگرچه می‌تواند به بهبود دقت و کارایی مدل‌ها کمک کند، اما نیازمند دقت و توجه ویژه‌ای به مسائل حریم شخصی است. پژوهشگران و توسعه‌دهندگان باید با در نظر گرفتن این چالش‌ها، راهکارهایی را برای حفظ امنیت و حریم شخصی کاربران در هنگام اجرای این روش‌ها ارائه دهند.

۳-۲-۲ بهبود داده^۱

ابتدا، کاربران تعدادی از داده‌های خود را به سمت سرور ارسال می‌کنند. سرور، با استفاده از داده‌های دریافتی، یک مدل شبکه مولد رقابتی^۲ ایجاد می‌کند و این مدل را برای تمامی کاربران ارسال می‌نماید. کاربران با استفاده از این شبکه مولد رقابتی و با توجه به داده‌های خود، تعدادی داده جدید تولید کرده و در مراحل بعدی آموزش از این داده‌ها نیز استفاده می‌کنند. به این ترتیب، شبکه مولد رقابتی به کاربران کمک می‌کند تا داده‌های بیشتری برای آموزش مدل‌های خود در اختیار داشته باشند و از این داده‌ها برای بهبود عملکرد مدل‌های خود استفاده کنند. در شکل ۳-۲ نحوه عملکرد این روش به تصویر کشیده شده است.

^۱Data Enhancement

^۲Generative Adversarial Network (GAN)

شکل ۳-۲: استفاده از شبکه مولد رقابتی جهت تولید داده [۲۰].

این روش، به دلیل استفاده از تکنیک‌های رمزگذاری^۱ و رمزگشایی^۲ داده‌ها، نسبت به روش‌های اشتراک‌گذاری داده‌ها از نظر حفظ حریم شخصی کاربران بهتر عمل می‌کند. به این معنی که، به جای ارسال داده‌های خام کاربران به سرور یا دیگر کاربران، از داده‌های تولید شده توسط شبکه مولد رقابتی استفاده می‌شود که احتمال نقض حریم شخصی را کاهش می‌دهد.

استفاده از تکنیک‌های رمزگذاری و رمزگشایی داده‌ها در این روش، باعث می‌شود که داده‌های حساس کاربران در طول فرآیند آموزش، به صورت امن باقی بمانند. به عبارت دیگر، حتی اگر داده‌ها در طول انتقال یا در سرور مورد دسترسی غیرمجاز قرار گیرند، به دلیل رمزگذاری، اطلاعات واقعی کاربران فاش نخواهد شد. این ویژگی، امنیت و حریم شخصی کاربران را به طور قابل توجهی افزایش می‌دهد و از اطلاعات حساس آنان در برابر تهدیدات محافظت می‌کند [۲۰].

بنابراین، روش‌های بهبود داده شده که مبتنی بر رمزگذاری و رمزگشایی داده‌ها هستند، نه تنها به بهبود عملکرد مدل‌های یادگیری کمک می‌کنند، بلکه از حریم شخصی کاربران نیز حفاظت می‌نمایند. این ترکیب از امنیت و کارایی، این روش‌ها را به گزینه‌های مناسبی برای استفاده در سیستم‌های یادگیری فدرال تبدیل کرده است.

^۱Encoding

^۲Decoding

۳-۲-۳ انتخاب داده

در هنگام انتخاب کاربران برای فرآیند آموزش، می‌توان از الگوریتم‌هایی که بر پایه کیفیت داده‌ها عمل می‌کنند، استفاده نمود. به عبارت دیگر، می‌توان از الگوریتم حریصانه کوله‌پشتی برای اولویت‌بندی کاربران بهره برد، به نحوی که کاربران با داده‌های غنی و گسترده‌تر، اولویت بالاتری جهت انتخاب داشته باشند. این رویکرد به بهبود کیفیت آموزش کمک می‌کند، زیرا داده‌های با کیفیت بالاتر تاثیر مثبتی بر نتایج نهایی مدل خواهند داشت [۲۱].

علاوه بر این، می‌توان از روش‌های یادگیری عمیق برای تخمین زمان اجرای مدل در سمت کاربران استفاده کرد. این روش‌ها می‌توانند زمان مورد نیاز برای اجرای مدل را پیش‌بینی کنند و بر اساس این پیش‌بینی، از بین ویژگی‌های مختلف جهت آموزش، تنها آن‌هایی را انتخاب نمایند که تاثیر بیشتری بر خروجی خواهند داشت. به این ترتیب، با بهینه‌سازی انتخاب ویژگی‌ها، می‌توان زمان و منابع محاسباتی را به شکل موثرتری مدیریت کرد. یکی از نکات کلیدی در استفاده از این روش‌های انتخاب داده این است که هیچ کدام از آن‌ها تغییری بر روی داده‌ها و کاربران ایجاد نمی‌کنند. به عبارت دیگر، این روش‌ها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که داده‌های موجود و وضعیت کاربران بدون تغییر باقی می‌مانند، اما فرآیند انتخاب و استفاده از داده‌ها بهینه‌تر و کارآمدتر می‌شود. این ویژگی، استفاده از این راه‌حل‌ها را در برنامه‌های مختلف بسیار کاربردی و موثر می‌سازد [۲۲].

در نتیجه، استفاده از الگوریتم‌های مبتنی بر کیفیت داده‌ها و روش‌های یادگیری عمیق برای تخمین زمان اجرا، می‌تواند به طور قابل توجهی فرآیند آموزش در سیستم‌های یادگیری فدرال را بهبود بخشد. این روش‌ها نه تنها کیفیت داده‌های مورد استفاده را افزایش می‌دهند، بلکه با بهینه‌سازی منابع محاسباتی و زمان اجرا، کارایی سیستم را نیز بهبود می‌بخشند. این ترکیب از بهینه‌سازی داده‌ها و مدیریت منابع، به ویژه در محیط‌های با منابع محدود، اهمیت ویژه‌ای دارد و می‌تواند به نتایج بهتری در آموزش مدل‌ها منجر شود.

۳-۳ نگرش برپایه مدل

۳-۳-۱ تجمیع و به‌روزرسانی مدل^۱

هنگام اجرای الگوریتم در مراحل میانی، می‌توان با استفاده از ساختار شبکه‌های عصبی عمیق موجود، تفاوت گره‌های شبکه بین کاربران مختلف را بررسی نمود. این بررسی به ما امکان می‌دهد تا ساختار مدل اصلی را بر اساس تفاوت‌ها و ویژگی‌های مختلف کاربران، بهبود بخشیم و در نتیجه مدل کارآمدتری ایجاد کنیم. این فرآیند می‌تواند به بهینه‌سازی عملکرد مدل و افزایش دقت آن در مراحل بعدی کمک کند [۲۳].

روش دیگری برای بهبود عملکرد یادگیری فدرال این است که هم در سمت سرور و هم در سمت کاربران

¹ Model Update and Aggregation

چندین مدل شبکه عصبی قرار داده شود. این شبکه‌ها به صورت جداگانه آموزش داده شده و به‌روزرسانی می‌شوند. پس از چند مرحله آموزش، می‌توان با استفاده از الگوریتم‌های تطابق بهترین، شبکه‌ها را با یکدیگر ترکیب کرد. این رویکرد به بهبود عملکرد کلی مدل کمک می‌کند و باعث می‌شود تا مدل نهایی از ویژگی‌ها و مزایای چندین شبکه عصبی بهره‌مند شود [۲۴]. در شکل ۳-۳ نحوه عملکرد این روش به تصویر کشیده شده است.

همچنین، مکانیزم یادگیری فدرال نیمه-ناهمزمان^۱ نیز یکی دیگر از روش‌های موثر در این حوزه است. در این روش، مدل‌های کاربران به ترتیبی که به سرور می‌رسند به‌روزرسانی می‌شوند. این رویکرد به خوبی با کاربران کند^۲ که ممکن است در گردش‌های مختلف به سرور بپیوندند، سازگار است. با به‌روزرسانی و ترکیب مدل‌ها در مراحل مختلف، این مکانیزم به خوبی می‌تواند توازن را برای داده‌های ناهمگن برقرار کند و عملکرد مدل را بهینه سازد [۲۵، ۳].

در نهایت، با استفاده از این رویکردها و الگوریتم‌ها می‌توان به طور موثرتری با چالش‌های موجود در یادگیری فدرال مقابله کرد و مدل‌هایی با دقت و کارایی بالاتر ایجاد نمود. این روش‌ها نه تنها به بهبود ساختار مدل‌ها کمک می‌کنند، بلکه باعث می‌شوند تا فرآیند آموزش بهینه‌تر و سازگارتر با تنوع و ناهمگنی داده‌ها انجام شود.

۳-۳-۲ بهینه‌سازی تطبیقی^۳

الگوریتم پیش‌بینی میزان کار به گونه‌ای طراحی شده است که به صورت خودکار اطلاعات جامعی از سابقه آموزش هر کاربر را جمع‌آوری می‌کند. این اطلاعات شامل عملکرد کاربر در مراحل قبلی آموزش است. سپس بر اساس این سوابق، میزان پیچیدگی الگوریتم برای مرحله بعدی آموزش تعیین می‌شود تا برای کاربر مربوطه مناسب باشد. این رویکرد به بهینه‌سازی فرآیند آموزش کمک می‌کند و موجب می‌شود تا الگوریتم‌ها به شکل موثرتری با توانایی‌های هر کاربر هماهنگ شوند [۲۶].

یکی از روش‌های اولیه در بهینه‌سازی تطبیقی، استفاده از روش کاهش نرخ یادگیری است. در این روش، نرخ یادگیری برای هر کاربر به طور جداگانه و بر اساس عملکرد گذشته وی تعیین می‌شود. این به معنای آن است که کاربران با عملکرد بهتر ممکن است نرخ یادگیری بالاتری داشته باشند، در حالی که برای کاربرانی که با مشکلاتی مواجه بوده‌اند، این نرخ کاهش می‌یابد تا فرآیند یادگیری بهبود یابد [۲۷].

در طول سال‌های اخیر، بهینه‌سازی تطبیقی نشان داده است که می‌تواند تاثیر قابل‌توجهی بر بهبود عملکرد الگوریتم‌ها داشته باشد. به همین دلیل، محققان به سمت توسعه روش‌هایی رفته‌اند که امکان تغییر و تطبیق پارامترهای الگوریتم را در طول زمان فراهم کنند. این رویکرد باعث می‌شود تا هر کاربر بتواند در مراحل مختلف

¹ Semi-Asynchronous

² Stragglers

³ Adaptive Optimization

شکل ۳-۳: چارچوب یک سیستم یادگیری فدرال چندمحلی و چندمرکزی برای کشف ناهنجاری‌ها [۲۴].

آموزش، پارامترهای مربوط به الگوریتم را متناسب با نیازها و شرایط خود تنظیم کند. این انعطاف‌پذیری به الگوریتم‌ها کمک می‌کند تا با گذشت زمان کارایی بیشتری داشته باشند و به طور خاص‌تر با شرایط و نیازهای کاربران سازگار شوند.

به طور کلی، استفاده از الگوریتم‌های پیش‌بینی و بهینه‌سازی تطبیقی می‌تواند به شکل چشم‌گیری کیفیت آموزش و کارایی سیستم‌های یادگیری را بهبود بخشد. این روش‌ها با فراهم کردن امکان تنظیم پارامترهای آموزشی بر اساس سوابق و عملکرد کاربران، موجب می‌شوند تا فرآیند یادگیری به شکل دقیق‌تر و موثرتری انجام شود. در نتیجه، کاربران می‌توانند از تجربیات گذشته خود بهره ببرند و با شرایط بهتر و مناسب‌تری به یادگیری ادامه دهند.

۳-۳-۳ بهینه‌سازی منظم

از مهم‌ترین و پرکاربردترین روش‌های موجود جهت کنترل داده‌های غیرمستقل و غیریکپارچه، رویکردهای بهینه‌سازی منظم هستند. این رویکردها با هدف بهبود فرآیند یادگیری و کاهش نوسانات ناشی از تفاوت در توزیع داده‌ها به کار گرفته می‌شوند. به عنوان مثال، یکی از روش‌های متداول در این زمینه، در نظر گرفتن نزدیک‌ترین همسایه است که طی آن تابع بهینه‌سازی محلی برای هر کاربر به‌روزرسانی می‌شود تا از نوسانات زیاد جلوگیری کند و هماهنگی بیشتری بین داده‌های مختلف کاربران ایجاد شود [۱۷].

یکی دیگر از روش‌های معروف در این زمینه، مکانیزم استاد-دانشجو^۱ است. در این روش، یک مدل به عنوان استاد و مدل‌های دیگر به عنوان دانشجو عمل می‌کنند. گرادینان‌ها برای هر کاربر توسط یک جمله اضافه شده به نام جمله منظم‌سازی^۲ تنظیم می‌شود. این جمله منظم‌سازی به منظور کاهش خطاها و بهبود دقت مدل‌ها

¹Teacher-Student

²Regularization Term

افزوده می‌شود و از بیش‌برازش^۱ جلوگیری می‌کند [۲۸].

رویکردهای بهینه‌سازی منظم، همان‌طور که در حوزه‌های مختلف یادگیری ماشین و یادگیری عمیق توانسته‌اند کارایی خود را به اثبات برسانند، در یادگیری فدرال نیز عملکرد بسیار خوبی دارند. این رویکردها با تنظیم مدل‌ها به گونه‌ای که نوسانات ناشی از داده‌های مختلف را کاهش دهند، به بهبود عملکرد کلی سیستم کمک می‌کنند. همچنین، با جلوگیری از بیش‌برازش، مدل‌ها را به سمت تعمیم بهتر هدایت می‌کنند، که این امر در محیط‌هایی با داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت بسیار حیاتی است.

در مجموع، استفاده از روش‌های بهینه‌سازی منظم در یادگیری فدرال نه تنها باعث بهبود دقت مدل‌ها می‌شود، بلکه موجب می‌گردد تا فرآیند یادگیری با پایداری و کارایی بیشتری انجام شود. این رویکردها به دلیل توانایی‌شان در کنترل نوسانات و کاهش خطاها، از ابزارهای اساسی در یادگیری فدرال به شمار می‌آیند و به توسعه مدل‌های دقیق و قابل اعتماد کمک می‌کنند.

۳-۴ نگرش برپایه چهارچوب

۳-۴-۱ خوشه‌بندی مشابهت^۲

خوشه‌بندی یکی از روش‌های بسیار پرکاربرد و مهم در حوزه یادگیری ماشین است که ایده‌های آن می‌توانند در یادگیری فدرال نیز مورد استفاده قرار گیرند. در این روش، هنگامی که کاربران مدل‌های خود را آموزش داده و به سرور ارسال می‌کنند، سرور بر اساس مدل‌های دریافتی شباهت‌های آن‌ها را بررسی کرده و کاربرانی که مدل‌های مشابه دارند را در یک خوشه قرار می‌دهد. این فرایند به سرور امکان می‌دهد تا در مراحل بعدی، مدل یکسانی را برای اعضای هر خوشه ارسال کند. این رویکرد باعث می‌شود که مدل‌های آموزش دیده شده توسط کاربران با داده‌های مشابه، به طور همزمان و هماهنگ بهبود یابند و از همگرایی بهتری برخوردار شوند [۲۹].

به طور معمول، پس از چندین دوره آموزشی، فرآیند خوشه‌بندی مجدداً تکرار می‌شود تا از به‌روزرسانی‌های جدید و تغییرات احتمالی در داده‌ها و مدل‌ها بهره‌برداری شود. در شکل ۳-۴، حالت کلی خوشه‌بندی شباهت در سیستم‌های فدرال به تصویر کشیده شده است.

با وجود تمام مزایایی که روش خوشه‌بندی مشابهت به همراه دارد، یکی از مهم‌ترین مشکلات آن هزینه بالای ارتباطات است. در این روش، نیاز است که ساختار خوشه‌بندی در مراحل مختلف ارسال و دریافت شود، که این فرایند می‌تواند هزینه زیادی را بر شبکه اعمال کند. به خصوص در محیط‌هایی با تعداد زیاد کاربران و داده‌های بزرگ، این هزینه‌ها به طور قابل توجهی افزایش می‌یابد و می‌تواند عملکرد کلی سیستم را تحت تأثیر قرار دهد.

¹Overfitting

²Similarity Clustering

شکل ۳-۴: روش خوشه‌بندی مشابهت [۲۹].

بنابراین، در حالی که خوشه‌بندی شباهت می‌تواند کارایی و دقت یادگیری فدرال را بهبود بخشد، باید به دقت هزینه‌های ارتباطی آن نیز مورد ارزیابی قرار گیرد و در صورت امکان، بهینه‌سازی‌های لازم انجام شود تا این هزینه‌ها کاهش یابند. به کارگیری روش‌های بهینه‌سازی ارتباطات و فشرده‌سازی داده‌ها می‌تواند در این زمینه مفید باشد و به حفظ تعادل بین کارایی و هزینه‌ها کمک کند.

۳-۴-۲ دانش تقطیر^۱

به‌طور کلی، در روش‌های دانش تقطیر، هدف اصلی ساده‌سازی مدل‌های پیچیده و ارائه مدل‌هایی ساده اما کارآمد است. یکی از الگوریتم‌های مهم در این زمینه DS-FL^۲ است. این الگوریتم با استفاده از مجموعه داده‌های بدون برچسب، به جای ارسال پارامترهای مدل، تنها خروجی مدل محلی را به اشتراک می‌گذارد. این روش به‌خصوص برای داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت بسیار مؤثر عمل می‌کند و نتایج مطلوبی به همراه دارد.

یکی از مهم‌ترین مزایای استفاده از دانش تقطیر، کاهش چشمگیر سربار شبکه است. به دلیل اینکه در این روش به جای ارسال پارامترهای مدل‌های محلی، فقط خروجی نهایی مدل‌ها ارسال می‌شود، حجم داده‌های ارسالی به طور قابل توجهی کاهش می‌یابد. این کاهش حجم داده‌ها نه تنها هزینه‌های ارتباطی را پایین می‌آورد بلکه سرعت پردازش و به‌روزرسانی مدل‌ها را نیز افزایش می‌دهد. به این ترتیب، بهره‌وری سیستم بهبود یافته و توان محاسباتی به نحو بهتری مدیریت می‌شود.

در روش DS-FL، ابتدا هر کاربر محلی با استفاده از داده‌های خود، مدلی را آموزش می‌دهد. سپس به جای ارسال پارامترهای مدل به سرور مرکزی، تنها خروجی مدل روی داده‌های بدون برچسب به اشتراک گذاشته می‌شود. سرور مرکزی با تجمع این خروجی‌ها، یک مدل جهانی به‌روز شده را ایجاد می‌کند و آن را برای کاربران ارسال می‌کند. این فرایند تکرار می‌شود تا مدل جهانی به بهینه‌ترین حالت ممکن برسد [۳۰].

^۱Knowledge Distillation

^۲Distillation-base Semi-supervised Federated Learning

به کارگیری دانش تقطیر در یادگیری فدرال نه تنها به بهبود کارایی شبکه کمک می‌کند، بلکه امنیت و حریم خصوصی داده‌ها را نیز افزایش می‌دهد. چون خروجی مدل‌ها اغلب اطلاعات حساس کمتری نسبت به پارامترهای مدل در خود دارند، احتمال افشای اطلاعات شخصی کاربران کاهش می‌یابد. این ویژگی به‌خصوص در محیط‌هایی که حفظ حریم خصوصی کاربران اولویت بالایی دارد، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به‌طور خلاصه، روش‌های دانش تقطیر مانند DS-FL با هدف ساده‌سازی مدل‌های پیچیده و کاهش هزینه‌های ارتباطی، به بهبود کارایی و امنیت در سیستم‌های یادگیری فدرال کمک می‌کنند. این روش‌ها با ارسال خروجی‌های مدل به جای پارامترها، سربار شبکه را کاهش داده و به تطبیق بهتر مدل‌ها با داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت کمک می‌کنند.

۳-۴-۳ لایه‌های شخصی‌سازی^۱

روش لایه‌های شخصی‌سازی شده به این شکل عمل می‌کنند که در ابتدا کاربران بر اساس معیارهایی مانند کارایی آموزش و سرعت اجرا به گروه‌های مختلفی تقسیم می‌شوند. سپس، این کاربران بر اساس معیارهای تعیین شده به صورت لایه‌ای مرتب می‌شوند. به این ترتیب، سرور هنگامی که مدل را به‌روزرسانی می‌کند و قصد دارد آن را در مرحله بعد به سمت کاربران ارسال نماید، سعی می‌کند کاربرانی را که در یک لایه مشترک حضور دارند انتخاب کند. این انتخاب به سرور امکان می‌دهد تا گردش به‌روزرسانی‌ها را با سرعت و کارایی هماهنگ‌تری به پایان برساند و عملکرد بهتری از سیستم بگیرد [۳۱].

یکی از نکات کلیدی در اجرای این روش، تعیین میزان حد و آستانه‌ای است که بر اساس آن، کاربران به لایه‌های مختلف تقسیم می‌شوند. این تقسیم‌بندی باید به گونه‌ای باشد که خروجی مدل بهینه باشد و کارایی سیستم حفظ شود. تعیین این حد و آستانه‌ها می‌تواند چالش‌برانگیز باشد و نیاز به سعی و خطا دارد تا بهترین ترکیب ممکن به دست آید.

به‌طور کلی، روش لایه‌های شخصی‌سازی شده با تقسیم‌بندی کاربران و مرتب‌سازی آن‌ها در لایه‌های مختلف، امکان بهبود هماهنگی و کارایی در گردش به‌روزرسانی‌ها را فراهم می‌کند. این رویکرد نه تنها باعث می‌شود که کاربران با سرعت مشابه در یک لایه قرار گیرند، بلکه به سرور کمک می‌کند تا با کاهش ناهماهنگی‌ها، به‌روزرسانی مدل‌ها را با کارایی بیشتری انجام دهد. انتخاب صحیح معیارهای تقسیم‌بندی و آستانه‌ها در این روش، از اهمیت بالایی برخوردار است و نیازمند تحلیل و ارزیابی دقیق است تا بهترین نتایج ممکن به دست آید.

^۱ Personalization Layers

۳-۵ نگرش برپایه الگوریتم

۳-۵-۱ فرایادگیری

مدل ابتدایی فرایادگیری پیاده شده بر بستر یادگیری فدرال، در واقع از همان الگوریتم FedAvg بهره می برد و با ترکیب آن با روش فرایادگیری، تلاش دارد تا فرایند آموزش را بهینه سازی کرده و پارامترهای مناسب تری را به دست آورد [۳۲]. الگوریتم اولیه-دوگانه^۱ (FedPD)، یکی از الگوریتم های کارا با استفاده از فرایادگیری است که حتی برای توابع نامحدب^۲ نیز مقاوم بوده و علاوه بر دستیابی به همگرایی مناسب، از نظر کاهش ارتباطات نیز بسیار کارآمد عمل می کند [۳۳].

روش های فرایادگیری به دلیل توانایی شان در هماهنگی سریع با داده های جدید و تغییر پارامترهای مربوطه، مورد توجه قرار گرفته اند. این روش ها می توانند به سرعت با شرایط جدید سازگار شوند و پارامترهای مدل را بهبود بخشند. با این حال، یکی از چالش های اصلی این روش ها مربوط به کاربران کند است. این کاربران ممکن است به دلیل محدودیت های سخت افزاری یا مشکلات ارتباطی، نتوانند به روزرسانی های سریع و هماهنگ را انجام دهند و این موضوع می تواند باعث اختلال در عملکرد مدل شود.

به طور کلی، مدل های فرایادگیری در بستر یادگیری فدرال با ترکیب روش های مختلف و بهره گیری از الگوریتم های بهینه سازی مانند FedAvg و FedPD، سعی دارند تا با بهبود فرآیندهای آموزش و کاهش هزینه های ارتباطی، به نتایج بهتری دست یابند. این روش ها با وجود چالش هایی که ممکن است در پیاده سازی و هماهنگی با کاربران کند داشته باشند، به دلیل قابلیت های شان در بهینه سازی و هماهنگی سریع با داده های جدید، پتانسیل بالایی برای بهبود عملکرد سیستم های یادگیری فدرال دارند.

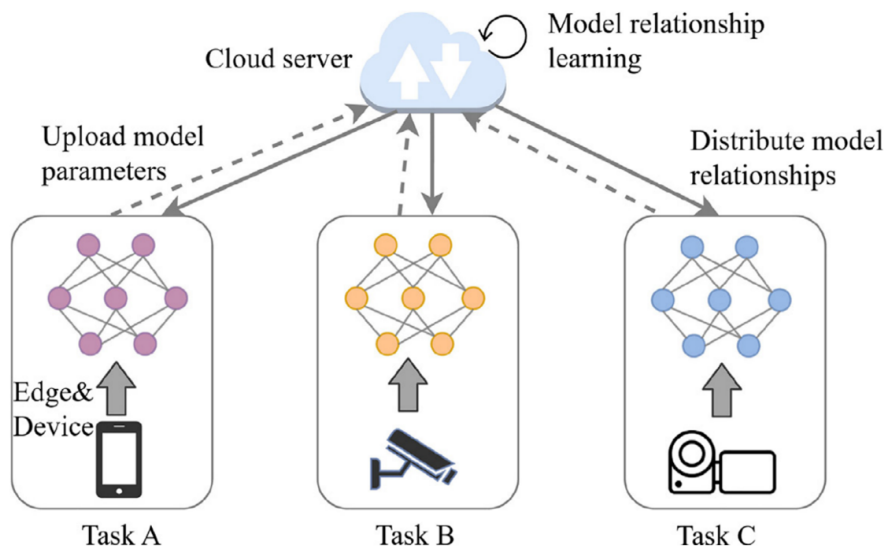
۳-۵-۲ یادگیری چندوظیفه ای

یادگیری چندوظیفه ای به این معناست که هر یک از کاربران شرکت کننده در فرآیند یادگیری فدرال، به دنبال یادگیری وظایف مختلفی هستند و تلاش می شود که در این مسیر، حریم شخصی کاربران به طور قابل توجهی حفظ شود. در یادگیری فدرال چندوظیفه ای، کاربران بر اساس داده های محلی خود، مدل را آموزش می دهند و نتایج آن را به سمت سرور مرکزی ارسال می کنند. سپس سرور، با تحلیل پارامترهای ارسال شده، روابط معناداری میان این مدل ها پیدا کرده و مدل به روز شده را دوباره به سمت کاربران بازمی گرداند [۳۴].

به عبارت دیگر، در این روش، هر کاربر ابتدا مدل را با استفاده از داده های محلی خود آموزش می دهد. این فرآیند موجب می شود که داده های شخصی کاربران از دستگاه های آنان خارج نشود و فقط نتایج به دست آمده از

^۱Primal-Dual

^۲Nonconvex

شکل ۳-۵: یادگیری فدرال چندوظیفه‌ای [۳].

مدل‌های محلی به سرور ارسال شود. سرور مرکزی با جمع‌آوری این نتایج، به دنبال یافتن الگوها و روابطی است که بتواند مدل کلی را بهبود بخشد. این مدل بهبود یافته سپس به کاربران ارسال می‌شود تا مجدداً با داده‌های محلی آنان آموزش داده شود.

در شکل ۳-۵، نمای کلی از نحوه عملکرد یادگیری چندوظیفه‌ای در سیستم‌های فدرال به نمایش گذاشته شده است. این شکل به خوبی نشان می‌دهد که چگونه هر کاربر با استفاده از داده‌های محلی خود مدل را آموزش داده و نتایج را به سرور ارسال می‌کند و سرور با تحلیل این نتایج، مدل بهبود یافته را به کاربران بازمی‌گرداند. به طور کلی، یادگیری چندوظیفه‌ای فدرال، به دلیل توانایی‌اش در تطبیق با داده‌های متنوع و محافظت از حریم خصوصی کاربران، یک رویکرد بسیار مؤثر و کارآمد در زمینه یادگیری فدرال محسوب می‌شود.

۳-۵-۳ یادگیری مادام‌العمر^۱

رویکرد اصلی یادگیری مادام‌العمر به این صورت است که تلاش می‌کند در هر مرحله از الگوریتم، کاربرانی که برای اجرا انتخاب می‌شوند را به خاطر بسپارد. همان‌طور که پیش‌تر مطرح شد، در یادگیری فدرال ممکن است در هر مرحله تعداد کمی از کاربران انتخاب شوند. این مسئله باعث می‌شود که وزن‌ها و مدل‌هایی که برای کاربران جدید ارسال می‌شوند، لزوماً کارایی لازم را نداشته باشند. الگوریتم یادگیری مادام‌العمر تلاش دارد تا کاربران را به خاطر بسپارد و مدل‌های متناسب با هر کدام را ایجاد و به سمت آن‌ها ارسال کند [۳۵].

این رویکرد به این صورت عمل می‌کند که در هر مرحله از یادگیری، سوابق کاربران انتخاب شده را ذخیره می‌کند و از این سوابق برای بهبود و تطبیق مدل‌های آینده استفاده می‌کند. به این ترتیب، زمانی که کاربر جدیدی

^۱Life-Long Learning

وارد فرآیند یادگیری می‌شود، الگوریتم می‌تواند از اطلاعات ذخیره شده قبلی استفاده کند و مدل بهتری را برای او ارسال کند. این روش باعث می‌شود که مدل‌ها به مرور زمان بهینه‌تر شده و عملکرد بهتری داشته باشند.

یکی از نکات مهم در یادگیری مادام‌العمر، حفظ و به‌خاطر سپاری کاربران است. در زمینه یادگیری فدرال، این کار به دلیل تعداد بسیار زیاد کاربران ممکن است چالش‌برانگیز باشد. یادگیری فدرال به‌طور معمول با تعداد زیادی از کاربران سروکار دارد و حفظ سوابق همه این کاربران به‌طور همزمان می‌تواند منابع زیادی را مصرف کند و پیچیدگی‌های فنی زیادی را به همراه داشته باشد.

در نتیجه، یادگیری مادام‌العمر با ذخیره و استفاده از اطلاعات کاربران در طول زمان، می‌تواند به‌طور مؤثری به مدیریت چالش‌های مربوط به داده‌های غیرمستقل و غیریکنواخت در یادگیری فدرال کمک کند و همچنین به حفظ و بهبود کارایی مدل‌های یادگیری فدرال کمک نماید.

مراجع

- [1] Elbir, Ahmet M, Coleri, Sinem, Papazafeiropoulos, Anastasios K, Kourtessis, Pandelis, and Chatzinotas, Symeon. A family of hybrid federated and centralized learning architectures in machine learning. *IEEE Transactions on Cognitive Communications and Networking*, 2022.
- [2] Zhou, Zhi, Chen, Xu, Li, En, Zeng, Liekang, Luo, Ke, and Zhang, Junshan. Edge intelligence: Paving the last mile of artificial intelligence with edge computing. *Proceedings of the IEEE*, 107(8):1738–1762, 2019.
- [3] Ma, Xiaodong, Zhu, Jia, Lin, Zhihao, Chen, Shanxuan, and Qin, Yangjie. A state-of-the-art survey on solving non-iid data in federated learning. *Future Generation Computer Systems*, 135:244–258, 2022.
- [4] Smith, Virginia, Chiang, Chao-Kai, Sanjabi, Maziar, and Talwalkar, Ameet S. Federated multi-task learning. *Advances in neural information processing systems*, 30, 2017.
- [5] McMahan, Brendan, Ramage Daniel. Federated learning: Collaborative machine learning without centralized training data. <https://www.omron.com/global/en/technology/information/dcx>, 6 Apr 2017. [Accessed: 18 Apr 2024].
- [6] Li, Tian, Sahu, Anit Kumar, Talwalkar, Ameet, and Smith, Virginia. Federated learning: Challenges, methods, and future directions. *IEEE signal processing magazine*, 37(3):50–60, 2020.
- [7] Talaei, Mahtab. Algorithm development and performance analysis for adaptive differential privacy in federated learning, 21 Aug 2022.
- [8] Rieke, Nicola. What is federated learning? <https://blogs.nvidia.com/blog/what-is-federated-learning/>, 13 Oct 2019. [Accessed: 10 Apr 2024].
- [9] Wang, Hongyi, Sievert, Scott, Liu, Shengchao, Charles, Zachary, Papailiopoulos, Dimitris, and Wright, Stephen. Atomo: Communication-efficient learning via atomic sparsification. *Advances in neural information processing systems*, 31, 2018.
- [10] Konečný, Jakub, McMahan, H Brendan, Yu, Felix X, Richtárik, Peter, Suresh, Ananda Theertha, and Bacon, Dave. Federated learning: Strategies for improving communication efficiency. *arXiv preprint arXiv:1610.05492*, 2016.

- [11] Fang, Chen, Guo, Yuanbo, Hu, Yongjin, Ma, Bowen, Feng, Li, and Yin, Anqi. Privacy-preserving and communication-efficient federated learning in internet of things. *Computers & Security*, 103:102199, 2021.
- [12] Konečný, Jakub, McMahan, Brendan, and Ramage, Daniel. Federated optimization: Distributed optimization beyond the datacenter. *arXiv preprint arXiv:1511.03575*, 2015.
- [13] Hasan, Jahid. Security and privacy issues of federated learning. *arXiv preprint arXiv:2307.12181*, 2023.
- [14] Yin, Xuefei, Zhu, Yanming, and Hu, Jiankun. A comprehensive survey of privacy-preserving federated learning: A taxonomy, review, and future directions. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, 54(6):1–36, 2021.
- [15] McMahan, Brendan, Moore, Eider, Ramage, Daniel, Hampson, Seth, and y Arcas, Blaise Aguera. Communication-efficient learning of deep networks from decentralized data. in *Artificial intelligence and statistics*, pp. 1273–1282. PMLR, 2017.
- [16] Ioffe, Sergey and Szegedy, Christian. Batch normalization: Accelerating deep network training by reducing internal covariate shift. in *International conference on machine learning*, pp. 448–456. pmlr, 2015.
- [17] Li, Tian, Sahu, Anit Kumar, Zaheer, Manzil, Sanjabi, Maziar, Talwalkar, Ameet, and Smith, Virginia. Federated optimization in heterogeneous networks. *Proceedings of Machine learning and systems*, 2:429–450, 2020.
- [18] Zhao, Yue, Li, Meng, Lai, Liangzhen, Suda, Naveen, Civin, Damon, and Chandra, Vikas. Federated learning with non-iid data. *arXiv preprint arXiv:1806.00582*, 2018.
- [19] Collins, Liam, Hassani, Hamed, Mokhtari, Aryan, and Shakkottai, Sanjay. Exploiting shared representations for personalized federated learning. in *International conference on machine learning*, pp. 2089–2099. PMLR, 2021.
- [20] Jeong, Eunjeong, Oh, Seungeun, Kim, Hyesung, Park, Jihong, Bennis, Mehdi, and Kim, Seong-Lyun. Communication-efficient on-device machine learning: Federated distillation and augmentation under non-iid private data. *arXiv preprint arXiv:1811.11479*, 2018.
- [21] Taïk, Afaf, Moudoud, Hajar, and Cherkaoui, Soumaya. Data-quality based scheduling for federated edge learning. in *2021 IEEE 46th Conference on Local Computer Networks (LCN)*, pp. 17–23. IEEE, 2021.
- [22] Zeng, Yan, Wang, Xin, Yuan, Junfeng, Zhang, Jilin, and Wan, Jian. Local epochs inefficiency caused by device heterogeneity in federated learning. *Wireless Communications & Mobile Computing*, 2022.
- [23] Sannara, EK, Portet, François, Lalanda, Philippe, and German, VEGA. A federated learning aggregation algorithm for pervasive computing: Evaluation and comparison. in *2021 IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications (PerCom)*, pp. 1–10. IEEE, 2021.
- [24] Qin, Yang and Kondo, Masaaki. Mlmg: Multi-local and multi-global model aggregation for federated learning. in *2021 IEEE international conference on pervasive computing and communications workshops and other affiliated events (PerCom Workshops)*, pp. 565–571. IEEE, 2021.
- [25] Ma, Qianpiao, Xu, Yang, Xu, Hongli, Jiang, Zhida, Huang, Liusheng, and Huang, He. Fedssa: A semi-asynchronous federated learning mechanism in heterogeneous edge computing. *IEEE Journal on Selected Areas in Communications*, 39(12):3654–3672, 2021.
- [26] Li, Li, Duan, Moming, Liu, Duo, Zhang, Yu, Ren, Ao, Chen, Xianzhang, Tan, Yajuan, and Wang, Chengliang. Fedssa: A novel self-adaptive federated learning framework in heterogeneous systems. in *2021 International Joint Conference on Neural Networks (IJCNN)*, pp. 1–10. IEEE, 2021.
- [27] Reddi, Sashank, Charles, Zachary, Zaheer, Manzil, Garrett, Zachary, Rush, Keith, Konečný, Jakub, Kumar, Sanjiv, and McMahan, H Brendan. Adaptive federated optimization. *arXiv preprint arXiv:2003.00295*, 2020.

- [28] Li, Xiaoli, Liu, Nan, Chen, Chuan, Zheng, Zibin, Li, Huizhong, and Yan, Qiang. Communication-efficient collaborative learning of geo-distributed jointcloud from heterogeneous datasets. in *2020 IEEE international conference on joint cloud computing*, pp. 22–29. IEEE, 2020.
- [29] Ghosh, Avishek, Hong, Justin, Yin, Dong, and Ramchandran, Kannan. Robust federated learning in a heterogeneous environment. *arXiv preprint arXiv:1906.06629*, 2019.
- [30] Itahara, Sohei, Nishio, Takayuki, Koda, Yusuke, Morikura, Masahiro, and Yamamoto, Koji. Distillation-based semi-supervised federated learning for communication-efficient collaborative training with non-iid private data. *IEEE Transactions on Mobile Computing*, 22(1):191–205, 2021.
- [31] Chai, Zheng, Ali, Ahsan, Zawad, Syed, Truex, Stacey, Anwar, Ali, Baracaldo, Nathalie, Zhou, Yi, Ludwig, Heiko, Yan, Feng, and Cheng, Yue. Tifl: A tier-based federated learning system. in *Proceedings of the 29th international symposium on high-performance parallel and distributed computing*, pp. 125–136, 2020.
- [32] Jiang, Yihan, Konečný, Jakub, Rush, Keith, and Kannan, Sreeram. Improving federated learning personalization via model agnostic meta learning. *arXiv preprint arXiv:1909.12488*, 2019.
- [33] Zhang, Xinwei, Hong, Mingyi, Dhople, Sairaj, Yin, Wotao, and Liu, Yang. Fedpd: A federated learning framework with adaptivity to non-iid data. *IEEE Transactions on Signal Processing*, 69:6055–6070, 2021.
- [34] Corinzia, Luca, Beuret, Ami, and Buhmann, Joachim M. Variational federated multi-task learning. *arXiv preprint arXiv:1906.06268*, 2019.
- [35] Shoham, Neta, Avidor, Tomer, Keren, Aviv, Israel, Nadav, Benditkis, Daniel, Mor-Yosef, Liron, and Zeitak, Itai. Overcoming forgetting in federated learning on non-iid data. *arXiv preprint arXiv:1910.07796*, 2019.